

Жинақтаушы зейнетақы жүйесінің 2012 жылғы 1 қаңтардағы ағымдағы жағдайы

2012 жылғы 1 қаңтарда республикада 11 жинақтаушы зейнетақы қоры (бұдан әрі – қорлар) өз қызметін жүзеге асырды. 2011 жылы заңды тұлғаларға зейнетақы жарналарын тарту және зейнетақы төлемдерін жүзеге асыру жөніндегі қызметке лицензия берілген жоқ.

14 заңды тұлғаның қорлардың зейнетақы активтерін инвестициялық басқаруға лицензиясы бар, оның ішінде 12 қор зейнетақы активтерін дербес басқару лицензиясына ие.

Есепті күнде 10 екінші деңгейдегі банк кастодиандық қызметті жүзеге асырды. Сонымен бірге, 6 екінші деңгейдегі банк қорларға кастодиандық қызмет көрсетті: «HSBC Банк Қазақстан» АҚ еншілес банкі, «Банк Центр Кредит» АҚ, «Қазақстан Халық Жинақ Банкі» АҚ, «Еуразиялық Банк» АҚ, «АТФ Банк» АҚ, «Ситибанк Қазақстан» АҚ.

Қорлардың салымшылары (алушылары)

Міндетті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының саны 2012 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 2 645,6 млрд. теңге жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасымен 8 137 395 болды. Міндетті зейнетақы жарналарын аударатын салымшылар шоттарының саны 2011 жылы 147,6 (1,9%) ұлғайды, жинақталған зейнетақы қаражаты да 24,3 млрд. теңгеге (0,9%) ұлғайды.

2012 жылғы 1 қаңтар айында міндетті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының ең көп саны 3 қорда жинақталды: барлық қорлар салымшыларының жалпы санының «Қазақстан Халық Банкі» – 27,8%, «ГНПФ» – 22,3% және «Ұлар Үміт» – 19,6%.

Ерікті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының саны 2012 жылғы 1 қаңтар айында жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасы 1,2 млрд. теңгемен 38 318 болды. Ерікті зейнетақы жарналарын аударатын салымшылар шоттарының саны 2011 жылы 1 216 бірлікке (3,1%) азайды.

Ерікті кәсіби зейнетақы жарналары бойынша салымшылар шоттарының саны 2012 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасы 114,4 млн. теңгемен 4 102 болды.

Салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаты

2011 жылдың басынан бастап салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаты 393,2 млрд. теңгеге (17,4%) ұлғайып, 2012 жылғы 1 қаңтар айында 2 651,4 млрд. теңге болды.

Зейнетақы жарналарының жалпы түсуі бір жылда 182,0 млрд. теңгеге (10,0%) ұлғайып, 2012 жылғы 1 қаңтар айында 2 003,7 млрд. теңге болды.

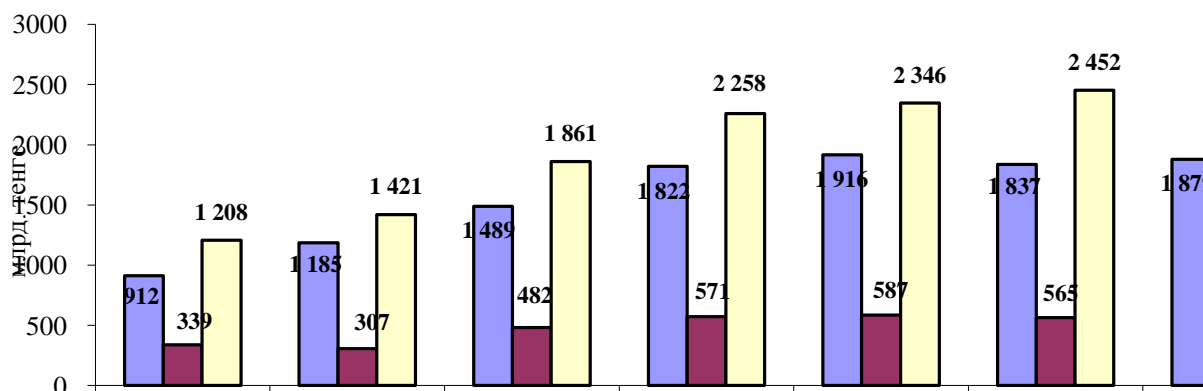
Зейнетақы активтерін инвестициялаудан түскен, салымшылардың (алушылардың) шоттарына бөлінген «таза» инвестициялық кіріс сомасы (комиссиялық сыйақыны шегергенде) 2012 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 555,1 млрд. теңге болды. 2011 жылы «таза» инвестициялық кіріс 16,3 млрд. теңгеге (2,9%) азайды.

Салымшылардың (алушылардың) 2010 жылғы 1 қаңтардан бастап 2012 жылғы 1 қаңтарға дейінгі кезеңде жинақталған зейнетақы қаражатының көлемі мынадай көрсеткіштермен сипатталды:

Күні	млрд. теңге				
	1.01.10	1.01.11	1.12.11	1.01.11 салыстырғандағы өсім	1.01.11 салыстырғандағы өсім (%)
Жинақталған зейнетақы қаражаты	1 860,5	2 258,2	2 606,8	348,6	15,4
Зейнетақы жарналары	1 488,8	1 821,7	1 955,9	134,2	7,4
«Таза» инвестициялық кіріс	481,7	571,4	555,9	-15,5	-2,7
«Таза» инвестициялық кірістің жинақталған зейнетақы қаражаты сомасындағы үлесі	25,9	25,3	21,3	-	-4,4% - дық тармаққа

2012 жылғы 1 қаңтарда ең көп жинақталған зейнетақы қаражатының сомасына 4 қор ие болды: барлық қорлардың жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы көлемінен «Қазақстан Халық Банкі» – 877,5 млрд. теңге (33,1%), «ГНПФ» – 478,3 млрд. теңге (18,0%), «ҰларҮміт» – 413,1 млрд. теңге (15,6%) және «Грантум» - 243,2 (9,2%) жиынтығында осы 4 қордың үлесіне барлық жинақталған зейнетақы қаражатының 75,9 %-ы келді.

Зейнетақы жарналарының, «таза» инвестициялық кірістің және жинақталған зейнетақы қаражатының өзгеру динамикасы

Міндетті зейнетақы жарналарын уақтылы аудармау, жинақталған зейнетақы қаражатын аударым жасауды уақтылы жүзеге асырмау және зейнетақы активтерін тиісінше басқармау үшін өсімпұл сомасы 2011 жылы 1,1 млрд. теңгеге (8,5%) азайып, 2012 жылғы 1 қаңтар айында 12,1 млрд. теңге болды.

Зейнетақы төлемдері және қорлардан сақтандыру ұйымдарына аударымдар 2012 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 233,2 млрд. теңге болды немесе 2011 жылы 46,3 млрд. теңгеге (24,8%) көбейген.

2011 жылдың басынан бастап зейнетақы аннуитет шарттарына сәйкес сақтандыру ұйымдарына алушылардың жинақталған зейнетақы қаражатын аударым жасау жалпы сомасы 18,2 млрд. теңгеге 11 062 алушыға жүзеге асырылды. Зейнетақы аннуитет шарттарына сәйкес сақтандыру ұйымдарына алушылардың жинақталған зейнетақы қаражатын аударым жасаудың жалпы сомасы 2012 жылғы 1 қаңтар айында 32,8 млрд. теңгені құрады.

Жинақтаушы зейнетақы жүйесі жөніндегі ақпаратты уәкілетті органның сайтында орналастыру, сондай-ақ қорлардың ақпаратты бұқаралық ақпарат құралдарында жариялауы салымшыларға (алушыларға) қорды дербес таңдауға және зейнетақы заңнамасы бойынша берілген жинақталған зейнетақы қаражатын бір қордан екінші қорға аудару құқығын пайдалануға мүмкіндік береді.

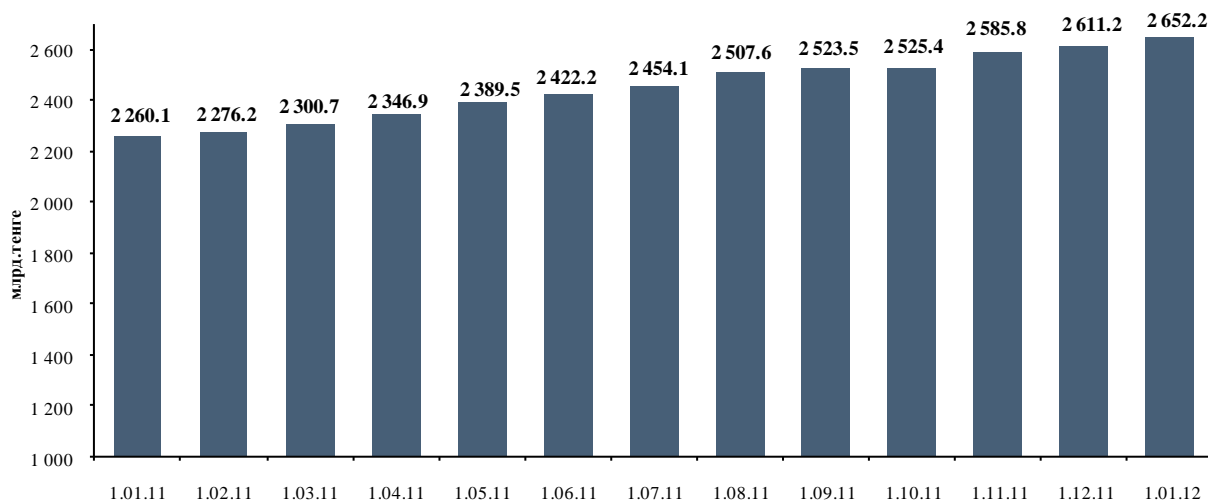
2012 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша жинақталған зейнетақы қаражатын бір қордан екінші қорға аудару, 1 405,6 млрд. теңгені құрады.

Қорлардың зейнетақы активтерінің құрылымы

2012 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша ЗАИБЖАҰ-да инвестициялық басқаруда болған зейнетақы активтерінің жиынтық көлемі 2011 жылы 392,1 млрд. теңгеге немесе 17,3%-ға өсіп, 2 652,2 млрд. теңге болды.

2011 жылғы 1 қаңтардан бастап 2012 жылғы 1 қаңтарға дейінгі кезеңде зейнетақы активтерінің орташа айлық өсуі 32,3 млрд. теңге болды

Зейнетақы активтерінің жиынтық көлемінің өзгеру динамикасы

Зейнетақы активтерінің жиынтық көлемінің таралуы

ЗАИБЖАҰ/ ЖЗҚ	зейнетақы активтері	
	млн. теңге	%-бен
"Қазақстан Халық Банкі " АҚ ЕҰ, " Қазақстан Халық Банкі ЖЗҚ " АҚ	877 923	33,20
"ГНПФ" ЖЗҚ" АҚ	478 085	18,07
"Жетісу" ЗАИБЖАҰ АҚ	413 002	15,77
"ҰларҮміт" ЖЗҚ" АҚ	413 002	15,77
"GRANTUM Asset Management" ЗАИБЖАҰ АҚ ("Казкоммерцбанк" АҚ ЕҰ)	243 326	9,01
"ГРАНТУМ ЖЗҚ" АҚ ("Казкоммерцбанк" АҚ ЕҰ)	243 326	9,01
"Капитал" ЖЗҚ" АҚ - "Банк ЦентрКредит" АҚ еншілес ұйымы	145 972	5,46
"Астана" ЖЗҚ" АҚ	135 494	4,96
"НефтеГаз-Дем" ЖЗҚ" АҚ	105 149	3,87
"Нұрбанк" АҚ ЕҰ "Атамекен" ЖЗҚ" АҚ	83 705	3,17
"Отан" ОЖЗҚ" АҚ	77 023	2,91
"РЕСПУБЛИКА ЖЗҚ" АҚ	69 633	2,68
"Индустриалық Қазақстан ЖЗҚ" АҚ	22 914	0,90
Бүкіл ЖЗҚ бойынша барлығы	2 652 226	100

Инвестицияланған зейнетақы активтерінің көлемі 2011 жылы 322,4 млрд. теңгеге немесе 14,5%-ға артып, 2012 жылғы 1 қаңтар айында 2 546,1 млрд. теңгені құрады.

Жинақтаушы зейнетақы қорларының инвестициялық портфеліндегі ҚР эмитенттерінің мемлекеттік бағалы қағаздар үлесі 2012 жылғы 1 қаңтарда инвестицияланған зейнетақы активтерінің жалпы көлемінің 45,3%-ын құрады, ол 1 154,0 млрд. теңгеге сәйкес. 2011 жылы ҚР эмитенттерінің мемлекеттік бағалы қағаздар көлемінің ұлғаюы ЖЗҚ жиынтық инвестициялық портфелінде 153,4 млрд.теңгені құрайды.

ҚР эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздар үлесі 2012 жылғы 1 қаңтарда инвестицияланған зейнетақы активтерінің жалпы көлемінің 28,4%-ын құрады, ол 724,2 млрд. теңгеге сәйкес. ҚР эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздар көлемінің 2011 жылы азаюы ЖЗҚ жиынтық инвестициялық портфелінде 32,4 млрд. теңгені құрайды.

ЖЗҚ жиынтық инвестициялық портфелі

Қаржы құралдары	1.01.2011ж.		1.01.2012ж.	
	млн. теңге	%	млн. теңге	%
ҚР мемлекеттік бағалы қағаздары, оның ішінде	1 000 562	44,99	1 154 007	45,32
ҚР еурооблигациялары	0	0	0	0

Қаржы министрлігінің бағалы қағаздары	853 999	38,40	1 067 704	41,93
Ұлттық Банктің ноттары	140 968	6,40	80 689	3,17
жергілікті атқарушы органдардың бағалы қағаздары	5 595	0,25	5 614	0,22
Шетел эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары	185 942	8,36	145 952	5,73
акциялар	46 913	2,11	18 440	0,72
облигациялар	139 030	6,25	127 512	5,01
Шетел инвестициялық қорларының пайлары	0	0	0	0
Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары	43 692	1,96	92 919	3,65
Шетел эмитенттерінің мемлекеттік бағалы қағаздары	31 450	1,41	126 714	4,98
Тазартылған алтын	29 893	1,35	126 366	4,97
ҚР эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары, оның ішінде	756 568	34,03	724 174	28,44
акциялар	188 760	8,49	145 838	5,73
облигациялар, оның ішінде:	567 808	25,54	578 336	22,71
шетел валютасында номинирленген	22 128	1,00	26 374	1,03
теңгеге номинирленген	545 679	24,54	551 962	21,68
Екінші деңгейдегі банктердегі салымдар	176 226	7,93	176 933	6,95
Туынды бағалы қағаздар	-570	-0,03	-937	-0,04
Жиынтығы	2 223 762	100	2 546 128	100

Эмитенттер бағалы қағаздар шығарылымы бойынша дефолтқа жол берген бағалы қағаздардың үлесі 2012 жылғы 1 қаңтарда зейнетақы активтерінің жалпы көлемінің 0,6%-ын құрады, бұл абсолютті мән бойынша 17,1 млрд. теңге болды.

Қорлардың номиналды кірісінің коэффициенті туралы мәліметтер

2012 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы активтері бойынша номиналды кірістің орташа алынған коэффициенті:

- 5 жылдық кезең ішінде (2006 жылғы желтоқсан – 2011 жылғы желтоқсан – 30,04% (ұқсас кезеңдегі инфляцияның жинақталған деңгейі – 59,95%).

Номиналды кірістің орташа алынған түзетілген коэффициенті – 29,51%;

- 3 жылдық кезең ішінде (2008 жылғы желтоқсан – 2011 жылғы желтоқсан) – 23,48% (ұқсас кезеңдегі инфляцияның жинақталған деңгейі – 22,96%).

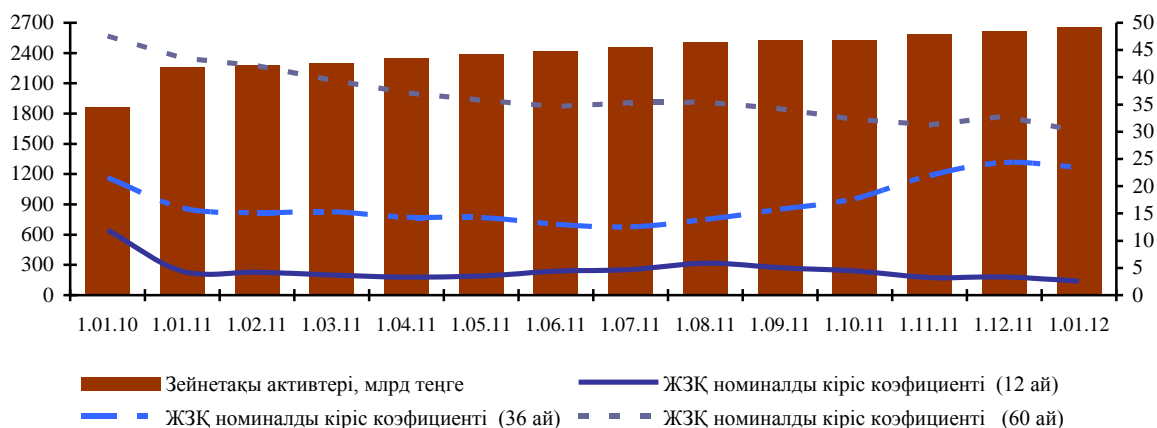
- 12 айда ішінде (2010 жылғы желтоқсан – 2011 жылғы желтоқсан) – 2,59% (ұқсас кезеңдегі инфляцияның жинақталған деңгейі – 7,4%).

Жинақтаушы зейнетақы қорларының номиналды кірісі коэффициентінің өзгеруі 2012 жылғы 1 қаңтарда 2011 жылғы 1 қаңтар айындағы көрсеткішімен салыстырғанда мынандай сипатта болды:

- 60 ай ішіндегі номиналды кіріс коэффициенті 13,51 пайыздық тармаққа төмендеді;
- 36 ай ішіндегі номиналды кіріс коэффициенті 7,43 пайыздық тармаққа өсті;
- 12 ай ішіндегі номиналды кіріс коэффициенті 1,8 пайыздық тармаққа азайды.

2010 жылғы қаңтардан 2011 жылғы желтоқсанға дейінгі кезеңде 60 айдағы номиналды кіріс коэффициентінің 47,52 мәнінен 30,04 мәніне дейін төмендеу үрдісі байқалады.

Қорлардың жинақталған зейнетақы активтері мен номинальді кіріс коэффициенттерінің арақатынасы

Қорлардың қаржылық жай-күйі

Қорлардың жиынтық капиталы 2012 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 85,5 млрд. теңге болды, оның ішінде жарғылық капитал – 49,7 млрд. теңге немесе жиынтық капиталдың жалпы көлемінің 58,1%-ы болды. Қорлар бойынша активтердің жалпы сомасы 2012 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 93,6 млрд. теңге болды.

2011 жылғы қаңтар-желтоқсан айларында 2 қор («Республика» және «Отан») жалпы сомасы 1,1 млрд. теңге шығынға ұшырады, бұл ретте 9 қор жалпы сомасы 8,2 млрд. теңге пайда алды. Қорлардың таза кірісінің жалпы сомасы 2012 жылғы 1 қаңтарда 7,1 млрд. теңге болды.

Қорлардың меншікті активтері есебінен қаржы инвестициялары 2012 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 74,8 млрд. теңге немесе қорлардың жиынтық активтерінің 79,9% болды.

Қорлар меншікті активтерін Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздарына – 50,0%, Қазақстан Республикасы эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздарына – 20,4%, екінші деңгейдегі банктердегі салымдарға – 24,0%, шетел эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздарына – инвестициялардың жалпы көлемінің 0,8%-ын орналастырды.

Республика экономикасындағы зейнетақы секторының ролі

Республика экономикасындағы зейнетақы секторының ролін сипаттайтын қатысты көрсеткіштердің динамикасы	1.01.06	1.01.07	1.01.08	1.01.09	1.01.10	1.01.11	1.01.12
ЖІӨ млрд.теңге	7 453,0	10 139,5	12 849,8	16 052, 9	17 007,6	21 815,5	26 310,2 *
Жинақталған зейнетақы қаражатының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	8,7	9,0	9,4	8,8	10,9	10,4	10,1
Зейнетақы жарналарының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	6,9	6,7	7,1	7,4	8,8	8,4	7,6
«Таза» инвестициялық кірістің ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	2,1	2,5	2,6	1,9	2,8	2,6	2,1
Қорлардың жиынтық капиталының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,4	0,4

* - ҚР Экономикалық даму және сауда министрлігінің болжам деректері

Жинақтаушы зейнетақы қорларының инвестициялық портфеліндегі ҚР эмитенттерінің мемлекеттік бағалы қағаздарының үлесі орналастырылған зейнетақы активтерінің жалпы көлемінің 45,3%-ын (1 154,0 млрд.теңгені) құрады және 2011 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша ұқсас көрсеткіштерге қатысты 15,3%-ға артты немесе 153,4 млрд. теңге болды. 2012 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша ҚР эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздарының үлесі орналастырылған зейнетақы активтерінің жалпы көлемінің 28,4%-ын (724,2 млрд. теңге) құрады. Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктердегі салымдар көлемі 2011 жылы 0,4%-ға артып, 176,9 млрд. теңге (6,9%) болды. Оның үстіне шетел эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздарының үлесі - 5,7%, МҚҰ бағалы қағаздары - 3,6%, шетелдік эмитенттердің мемлекеттік бағалы қағаздары - 5,0%, тазартылған алтын - орналастырылған зейнетақы активтерінің жалпы көлемінің 5,0%-ын құрады.